

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Директор Старововчинецького ліцею
_____ Д.П. Чапля
« ____ » _____ 2021 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
СТАРОВОВЧИНЕЦЬКОГО ЛІЦЕЮ
Кам'янецької сільської ради
Чернівецького району
Чернівецької області

на 2021/2022 н.р.

ПОГОДЖЕНО
на засіданні педагогічної ради
(Протокол №15 від 25.06.2021р.)

Голова педагогічної ради
_____ Д.П. Чапля

1. Загальні засади

Старововчинецький ліцей Кам'янецької сільської ради Чернівецького району Чернівецької області здійснює свою діяльність відповідно:

- Закону України «Про освіту»**
- Закону України «Про повну загальну середню освіту»;**
- Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 №988-р).**
- Державного стандарту початкової освіти (для 1-4 класів), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 №688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової школи»);**
- Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (для 5-11 класів), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392);**
- Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1 - 2 клас, затверджена наказом МОН України від 08.10.2019 року № 1272**
- Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3 - 4 клас, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 № 1273;**
- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (для 5-9 класів), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405;**
- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (для 10-11 класів), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 (в редакції наказу МОНУ від 28.11.2019р. №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 №464);**
- Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами I ступеня (для 3 класу), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 814**
- власного Статуту.

Освітня програма враховує інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році, складені ІІІПОЧО, вимоги Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України 25 вересня 2020 року № 2205.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення;
- очікувані результати навчання учнів;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які працюватимуть за цією освітньою програмою.

Тип навчального закладу: ліцей.

У багатопрофільному Старововчинецькому ліцеї у 2021/2022 навчальному році кількість класів - 15, з них: 1-4 класів -6; 5-9 класів – 7; 10-11 класів-2.

Кількість учнів 291: 1-4 класи -112, 5-9 класи - 138, 10-11 класи - 41.

З них:

- 1-7 класи – класи, що отримують загальну початкову (1-4 класи) та базову освіту (5-7 класи);
- 8-11 класи – ліцейні:
 - ✓ 8, 9 – класи з поглибленим вивченням біології;
 - ✓ 10 – клас біологічного профілю;
 - ✓ 11 – клас біологічного профілю.
- 1 та 3-Б класи – інклюзивні.

Мова навчання в ліцеї – українська.

Навчальний процес у ліцеї організовуватиметься у режимі 5-денного навчального тижня.

Структура навчального року. Відповідно до статті 10 «Організація освітнього процесу» Закону України «Про повну загальну середню освіту» 2021/2022 навчальний рік розпочинається 1 вересня святом «День знань» (проведеним згідно карантинних вимог) і закінчується не пізніше 1 липня.

Навчальні заняття організувати за семестровою системою:

I семестр – з 01.09 по 31.12.2021 (80 навчальних днів),

II семестр – з 17.01 по 10.06.2022 (95 навчальних днів).

Всього навчальних днів – 175.

Навчальні заняття у всіх класах завершити 10.06.2022 року

Провести свято «Останнього дзвоника» 10.06.2022 року

Канікули для учнів провести :

осінні – з 25.10. по 31.10.2021 р. (7 днів);

зимові – з 01.01.2022 р. по 14.01.2022 р. (14 днів),

весняні – з 28.03. по 03.04.2022 р. (7 днів);

канікулярні дні - 21.09.2021р., 06.05.2021р (2 дні).

У зв'язку із місцевими народними традиціями зробити канікулярними днями:

- 21 вересня 2021 року – Храмове свято у селі Старий Вовчинець;
- 6 травня 2022 року – поминальний день у селі.

Всього канікулярних днів – 30.

У зв'язку з пандемією Covid-19 ліцей залишає за собою право змінювати структуру навчального року (терміни та тривалість канікул та ін.) за рішенням педагогічної програми.

Згідно рішення педради ліцею від 30.08.21 №1 навчальні екскурсії і навчальна практика не будуть проводитися протягом навчального процесу через недоцільність, оскільки основні форми і види практичних занять з навчальних дисциплін будуть реалізовуватись у процесі виконання навчальних програм.

Тривалість уроків: у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40 хвилин, у 5-11-х – 45 хвилин.

Навчальний рік закінчується проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової, основної і старшої школи. Державна підсумкова атестація проводиться відповідно до Положення про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, для учнів початкової школи у вигляді підсумкових контрольних робіт, для учнів основної школи ДПА передбачається провести у письмовій формі. Для учнів 11 класу ДПА проводиться у формі ЗНО.

Очікувані результати навчання для учнів 1-4 класів прописані у освітніх програмах, а для учнів 5-11 класів визначено спільні очікувані результати навчання. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.

		<p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p>

		<p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	<p>Основні компетент-ності у природничих науках і технологіях</p>	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	<p>Інформаційно-цифрова компетент-ність</p>	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	<p>Уміння вчитися впродовж життя</p>	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>

7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p>

		Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:
організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого

предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Коротка характеристика наскрізних ліній

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологіч на безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадя нська відповід альність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто</p>

	звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Для недопущення перевантаження учнів враховується їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). За рішенням педагогічної ради (протокол від 13.06.19 №9) при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
якість проведення навчальних занять;
моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

оновлення методичної бази освітньої діяльності;
контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища ліцею;
створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

2. Освітня програма. Початкова освіта.

ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

розроблена під керівництвом Савченко О. Я.,

затверджена наказом МОН України від 08.10.2019 № 1272 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти», від 08.10.2019 №1273 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти».

Організація освітньої діяльності у 1-4-х класах закладів загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році здійснюється відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Концепції Нової української школи (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»; <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczya.html>), Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018.

Загальні положення

Освітня програма складена для організації ліцеєм у початковій освіті єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями *обов'язкових результатів навчання*, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли - 1-2 класи і 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, використовуються внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довірливості поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.*

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-4 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

У 1-4 класах буде використовуватися вербальна оцінка окремих результатів навчання учнів, яка крім оцінювального судження про досягнення у 3-4 класах буде ще називати і рівень результату навчання. Вербальну оцінку вчитель буде виражати як усно, так і письмово. Рівні результату навчання будуть позначатися буквами: П (початковий), С (середній), Д (достатній), В (високий). Тематичні діагностувальні роботи оцінюються оцінювальними судженнями.

Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання учнів за рік з усіх предметів інваріантної складової навчального плану. Підсумкове

оцінювання фіксується у класному журналі. Стан сформованості обов'язкових результатів навчання у 1-2 класах фіксуються за допомогою знаків («v» - сформовано, нічого не записувати, якщо ще формується). У 3-4 класах використовувати рівневу оцінку (рішення педради №1 від 30.08.2021).

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. До освітньої програми додано навчальний план, що регламентує підхід до організації освітнього процесу (додаток 1, 2).

Загальний обсяг навчального навантаження у 1-2 класі 1680 загальнорічних годин: 805 год. – у 1-му класі та 875 год. – у 2-му класі.

Перелік та пропонований зміст освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мовно-літературна
Математична
Громадянська
Історична
Соціальна
Здоров'язбережувальна
Природнича
Інформатична
Технологічна
Мистецька
Фізкультурна

Громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича освітні галузі інтегровані у курсі «Я досліджую світ».

Освітні галузі, відповідно до мети, виділяють наступні змістові лінії:

- **Мовно-літературна освітня галузь**
Українська мова і літературне читання

Метою початкового курсу мовно-літературної освіти є розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

Відповідно до окресленої мети, у початковому курсі мовно-літературної освіти виокремлено такі **змістові лінії**: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища».

Змістові лінії реалізуються через такі інтегровані курси і навчальні предмети:
- 1 клас – інтегрований курс «Навчання грамоти»;
-2-4 класи – навчальні предмети «Українська мова», «Літературне читання».

На вивчення української мови в 3 та 4 класах виділено по 122,5 години (3,5 години на тиждень). Рекомендовано 3 години на тиждень проводити уроки української мови, 1 годину на два тижні - урок розвитку зв'язного мовлення.

Мовно-літературна освітня галузь ***Літературне читання***

Мета - розвиток особистості молодшого школяра засобами різних видів читацької діяльності; формування читацької, комунікативної та інших ключових компетентностей; збагачення емоційно-ціннісного, естетичного, соціального та пізнавального досвіду; розвиток образного, критичного і логічного мислення та літературно-творчих здібностей; формування готовності до вивчення української та зарубіжної літератури в освітньому закладі II ступеня.

Відповідно до мети і завдань предмета «Літературне читання» визначено такі змістові лінії: «Пізнаємо простір дитячого читання»; «Розвиваємо навичку читання, оволодіваємо прийомами розуміння прочитаного»; «Взаємодіємо усно за змістом прослуханого»; «Досліджуємо і взаємодіємо з текстами різних видів»; «Оволодіваємо прийомами роботи з дитячою книжкою»; «Досліджуємо і взаємодіємо з медіапродукцією»; «Перетворюємо та інсценізуємо прочитане; створюємо власні тексти».

-2-4 класи – навчальні предмети «Українська мова», «Літературне читання».
На вивчення літературного читання в 2- 4 класах виділено по 122,5 години (3,5 години на тиждень).

- Іншомовна освітня галузь ***Англійська мова***

Головна **мета** навчання іноземної мови у початковій школі полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим з віковими можливостями молодших школярів.

Початковий етап навчання іноземної мови у сучасному загальноосвітньому навчальному закладі надзвичайно важливий, оскільки в цей період закладаються психолінгвістичні основи іншомовної комунікативної компетенції, необхідні та достатні для подальшого її розвитку й удосконалення. Тут відбувається становлення засад для формування іншомовних фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних навичок, а також умінь сприймати на слух, говорити, читати й писати у межах визначених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Провідним засобом реалізації вказаної мети є компетентнісний підхід до організації навчання у загальноосвітній школі на основі ключових компетентностей як результату навчання.

Конкретні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (Комунікативна компетентність)

Навчальна програма є рамковою, а відтак проміжні результати за класами визначають вчителі, орієнтуючись на кінцевий результат.

Мовний інвентар є орієнтовним і добирається відповідно до комунікативної ситуації, потреб учнів та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому й не розглядається як окремі лексичні або граматичні теми.

Розпочинаючи вивчення іноземної мови, учні початкової школи ще не достатньо володіють лінгвістичними поняттями рідної мови. Тому граматичні структури засвоюються імпліцитно шляхом сприймання мовленнєвих зразків у комунікативних ситуаціях. Більшість граматичного матеріалу вивчається на рівні лексичних одиниць: учні засвоюють окремі граматичні явища у мовленнєвих зразках, і їм не потрібно пояснювати морфологічні та синтаксичні зв'язки між частинами мови або структурними одиницями, що входять до зразка.

- Математична освітня галузь

Математика

Освітня програма з математики спрямована на формування в учнів математичної ключової і предметної компетентностей, реалізацію мети та загальних цілей освітньої галузі, визначених у Державному стандарті початкової освіти.

Метою навчання математики є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Реалізація мети початкового курсу математики здійснюється за такими **змістовими лініями**: «Числа, дії з числами. Величини», «Геометричні фігури», «Вирази, рівності, нерівності», «Робота з даними», «Математичні задачі і дослідження».

До програми кожного класу подано **орієнтовний перелік** додаткових тем для розширеного вивчення курсу. Додаткові теми не є обов'язковими для вивчення. Учитель може обрати окремі теми із пропонуваних або дібрати теми самостійно з огляду на методичну доцільність та пізнавальні потреби учнів. Результати вивчення додаткових тем не підлягають оцінюванню.

Досвід математичної діяльності застосовується у вивченні інших предметів (освітніх галузей) шляхом використання учнями математичних методів чи інших засобів для пізнання дійсності. Рекомендовано раз на два тижні проводити уроки для організації та виконання міжпредметних навчальних проектів, міні-досліджень тощо.

Природнича, громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича освітні галузі

«Я досліджую світ»

Зазначені освітні галузі реалізуються в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузєва; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії учнів. Для розв'язання учнями практичних завдань у життєвих ситуаціях залучаються навчальні результати з інших освітніх галузей.

Метою навчальної програми «Я досліджую світ» є особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі.

Тематичну основу курсу складають змістові лінії, які визначені Державним стандартом початкової освіти і охоплюють складники названих вище галузей в їх інтегрованій суті, а саме:

«**Людина**» (пізнання себе, своїх можливостей; здорова і безпечна поведінка);

«**Людина серед людей**» (стандарти поведінки в сім'ї, в суспільстві; моральні норми; навички співжиття і співпраці);

«**Людина в суспільстві**» (громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Пізнання свого краю, історії, символів держави. Внесок українців у світові досягнення);

«**Людина і світ**» (толерантне ставлення до різноманітності світу людей, культур, звичаїв);

«**Людина і природа**» (пізнання природи; взаємозв'язок об'єктів і явищ природи; рукотворний світ людини; відповідальна діяльність людини у природі; роль природничих знань і технологій у житті людини; залежність між діяльністю людини і станом довкілля).

- Інформатична освітня галузь

Інформатика

Метою навчання інформатиці є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій, формування інформатичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

За результатами формування предметної компетентності випускники початкової школи повинні використовувати початкові знання вміння та навички для:

доступу до інформації (знання де шукати і як отримувати інформацію);

опрацювання інформації;
перетворення інформації із однієї форми в іншу;
створення інформаційних моделей;
оцінки інформації за її властивостями.

Програма побудована лінійно-концентрично (з горизонтальним поглибленням):

Рівні навчання Засоби та об'єкти навчання	2 клас Графічний редактор
Змістові лінії	
Інформація. Дії з інформацією	☀
Комп'ютерні пристрої для здійснення дій із інформацією	☀
Комп'ютерні програми. Меню та інструменти	☀
Об'єкт. Властивості об'єкта	☀
Створення інформаційних моделей. Змінення готових. Використання.	☀
Алгоритми	☀

Курс розрахований на 105 годин: по 35 годин у 2-4 класах з розрахунку 1 година на тиждень.

Оцінювання якості підготовки здобувачів освіти з предмету здійснюється в таких аспектах: 1) рівень володіння теоретичними знаннями; 2) здатність до застосування вивченого матеріалу у практичній діяльності; 3) свідоме та відповідальне ставлення до етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії; 4) вміння співпрацювати; 5) використання матеріалу із повсякденного життя, навчальних предметів; 6) свідоме знання правил безпечної праці.

- Технологічна освітня галузь

Дизайн і технології

Зміст технологічної освітньої галузі реалізовується через навчальний предмет «Дизайн і технології».

Метою навчання дизайну і технологій є розвиток особистості дитини засобами предметно-перетворювальної діяльності, формування ключових та предметної проектно-технологічної компетентностей, необхідних для розв'язання життєвих проблем у взаємодії з іншими, культурного й національного самовираження.

Реалізація мети навчального предмета здійснюється за такими **змістовими лініями**: «Інформаційно-комунікаційне середовище»,

«Середовище проектування», «Середовище техніки і технологій», «Середовище соціалізації».

Програма надає можливість розв'язувати реальні життєві проблеми, реалізовувати інтегративні та творчі можливості проектно-технологічної діяльності, встановлювати взаємозв'язки з іншими освітніми галузями, співпрацювати з експертами різних професійних сфер за межами школи.

Обов'язковою умовою проведення занять є виготовлення корисного й естетичного виробу - індивідуально, в парі або в групі, оцінювання і презентація освітніх результатів. Увага акцентується на організації робочого місця, правилах внутрішнього розпорядку, безпеці праці та санітарних норм.

- Мистецька освітня галузь

Мистецтво

Метою навчання мистецтва у школі є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Реалізація поставленої мети здійснюється за **змістовими лініями**: «художньо-творча діяльність», «сприймання та інтерпретація мистецтва», «комунікація через мистецтво», які окреслюють одну з моделей досягнення загальних цілей освітньої галузі та розкривають основну місію загальної мистецької освіти.

Мистецька освітня галузь реалізується через предмети вивчення за окремими видами мистецтва: музичне мистецтво та образотворче мистецтво.

- Фізкультурна освітня галузь

Фізична культура. Хореографія

Метою навчання фізичної культури є всебічний фізичний розвиток особистості учня засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в молодших школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України.

Зазначена мета реалізується за такими **змістовими лініями**: «Рухова діяльність», «Ігрова та змагальна діяльність».

Мета реалізується через викладання предметів «Фізична культура» (2 год. на тиждень) та хореографія (1 год. на тиждень).

Враховуючи індивідуальні освітні потреби учнів, у 2021/2022 н.р., рішенням педагогічної ради (протокол №8 від 10.06.2020р) конкретизовано варіативну складову навчального плану.

За рахунок годин варіативної складової заплановано:

✓ Індивідуальні консультації – по 1 год. у 1-4 класах.

У 2-А, 3-А, 3-Б та 4 класах буде здійснюватися поділ класу на групи при вивченні окремих предметів відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517):

- у 2-А класі (клас ділиться на 2 групи) при проведенні занять з інформатики з використанням комп'ютерів.

- у 3-А та 3-Б класах (клас ділиться на 2 групи) при проведенні занять з інформатики з використанням комп'ютерів.

- у 4 класі (клас ділиться на 2 групи) при проведенні занять з інформатики з використанням комп'ютерів

Частина навчального навантаження з фізичної культури (1 година на тиждень) у 1-4 класах використовується на вивчення хореографії, що забезпечує рухову активність учнів, так як у ліцеї наявні відповідні умови, педагогічні кадри та навчальні програми, які мають гриф Міністерства освіти і науки України (лист МОН від 22.05.2015 № 1/9-253).

Освітня програма для учнів початкової освіти передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової освіти.

Для недопущення перевантаження учнів враховується їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). За рішенням педагогічної ради (протокол педради №14 від 28.05.2021 р) при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітня програма закладу початкової освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

У 1 класі буде навчатися учень з особливими освітніми потребами (особа, яка має порушення слуху) Фратовчан Ростислав Дмитрович. Згідно Висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини від 16.06.2021 №ІРЦ-85210/2021/242363 Глибоцького ІРЦ учню непотрібно складати індивідуальний навчальний план. Ростислав буде навчатися за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Савченко О. Я., затвердженою наказом МОН України від 08.10.2019 № 1272 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти».

Навчальний план адаптований до потреб учня і містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації, корекційно-розвиткову роботу (додаток 3).

Учень потребує психолого-педагогічного супроводу та 3 години корекційно-розвиткових занять (практичний психолог – 1 год., вчитель-логопед – 2 год.).

У 3-Б класі навчається учень з ООП Ніколаєв Юрій, за Висновком про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини від 10.02.2020 р. №ІРЦ-85210/2020/89241 йому рекомендована програма для дітей із затримкою психічного розвитку. Згідно листа МОН № 1/9-436 від 30.08.21 року «Щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами закладах загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році», яким затверджені Методичні рекомендації щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році всі діти інклюзивних класів, в т.ч. діти з ООП, навчаються за освітньою програмою закладу освіти, при цьому для дітей з ООП передбачено доповнення освітньої програми корекційно-розвитковим складником.

Навчальний план учня 3-Б класу включає години корекційно-розвиткової роботи, яка спрямована на вирішення **завдань**, зумовлених особливостей психофізичного розвитку учнів (додаток 4), а саме:

розвиток зорового або слухового сприймання, мовлення, пізнавальної діяльності, психофізичний, соціально-комунікативний розвиток дітей з особливими потребами;

розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім середовищем з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності і творчості;

формування компенсаторних способів діяльності як важливої умови підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання у закладі освіти;

створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій.

Метою корекційно-розвиткової роботи для учня із затримкою психічного розвитку є формування пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, позитивних характеристик особистості, мовлення, психомоторного розвитку.

Основними завданнями корекційно-розвиткової роботи є:

1. Цілеспрямоване формування пізнавальної діяльності: розвиток сенсорно-перцептивної діяльності та формування еталонних уявлень; формування мисленнєвої діяльності у взаємозв'язку з мовленнєвим розвитком; розвиток розумових здібностей шляхом опанування дій заміщення та наочного моделювання в різних видах діяльності (навчальна, предметно-практична); розвиток творчих здібностей.

2. Формування навчальної та предметно-практичної діяльності (мотиваційного, орієнтовно-операційного і регуляторного компонентів); цілеспрямоване формування навчальної діяльності: вміння програмувати, контролювати, регулювати й оцінювати результати виконання завдань; всебічний розвиток предметно-практичної діяльності.

3. Корекційний розвиток емоційно-вольової сфери: формування здатності до вольових зусиль, довільної регуляції поведінки; подолання вже сформованих негативних якостей особистості; попередження й усунення афективних, негативних відхилень у поведінці.

4. Розвиток мовлення. Розвиток усного мовлення шляхом корекції порушень звуковимови, одночасно з формуванням фонематичних процесів; розвиток лексики й граматичного ладу мовлення; розширення активного та пасивного словникового запасу, уявлень про довкілля у процесі мовленнєвої й пізнавальної діяльності; формування управління й узгодження слів у реченні, зв'язного мовлення; ініціацію контакту, взаємодію та підтримування спілкування зі значущими дорослими та однолітками. Формування писемного мовлення у процесі: розвитку фонематичного, складового аналізу й синтезу; становлення синтетичних прийомів поскладового читання; формування мотивації оволодіння графічним зображенням букв й розвиток смислового програмування письмового висловлювання; формування мовних операцій.

5. Розвиток психомоторики. Формування рухових вмінь та навичок; розвиток координації рухів, спритності, сили, витривалості; розвиток відчуття ритму; розвиток правильної постави, ходи, грації рухів; розвиток загальної та дрібної моторики; розвиток моторних функцій і дихання.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток мовлення, лікувальна фізкультура, корекція розвитку.

Корекційно-розвиткову роботу з учнями з ООП проводять спеціалісти закладу: практичний психолог, вчитель-логопед, вчитель початкових класів.

Навчальний план зорієнтований на роботу початкової школи за 5-денним навчальним тижнем.

Повноцінність початкової освіти ліцею для дітей з особливими освітніми потребами забезпечується через реалізацію інваріантної, варіативної частин навчального плану та корекційно-розвиткових занять, які обов'язково фінансуються з відповідного бюджету.

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично-допустимого навантаження учнів.

Перелік типових навчальних планів та навчальних програм, програми курсів за вибором, факультативів:

- Типова освітня програма для ЗЗСО, розроблена під керівництвом О.Я.Савченко (1-2 класи)
- Типова освітня програма для ЗЗСО, розроблена під керівництвом О.Я.Савченко (3-4 класи)

3. Освітня програма для учнів 5-9 класів

(другий рівень повної загальної середньої освіти)

*Типова освітня програма
закладів загальної середньої освіти II ступеня,
затверджена наказом Міністерства освіти і
науки України від 20.04.2018 № 405*

Загальні положення

Освітня програма для учнів, що здобувають базову середню освіту (II ступінь) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів складає 5845 годин/навчальний рік: для 5-х класів – по 1050 годин/навчальний рік, для 6-го класу – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – по 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-го класу – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-го класу – 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані ліцею для учнів II ступеня навчання (додаток 5, 6).

Ліцеєм обрано навчальний план другого рівня освіти - таблиця 1 до Типової освітньої програми. Він передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану ліцею враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

Варіативна складова використовується на:

- збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової

Клас	Предмет	Кількість годин
5-А	Математика	1 год.
5-Б	Математика	1 год.
6	Інформатика	1 год.
6	Біологія	0,5 год.
7-А	Українська мова	1 год.
7-А	Алгебра	0,5 год.
7-А	Інформатика	1 год.
7-Б	Українська мова	1 год.
7-Б	Алгебра	0,5 год.
7-Б	Інформатика	1 год.
8	Українська мова	0,5 год.
8	Англійська мова	1 год.
8	Біологія	2 год.
8	Алгебра	0,5 год.
8	Хімія	0,5 год.
9	Українська мова	0,5 год.
9	Англійська мова	1 год.
9	Алгебра	0,5 год.
9	Біологія	2 год.

- Передбачено години на:

✓ курси за вибором:

<i>Клас</i>	<i>Предмет</i>	<i>К-сть годин</i>	<i>Програма</i>
5-А	Програма з розвитку моральної свідомості «Скринька чеснот»	0,5 год.	Схвалено Комісією з психології та педагогіки Науково-методичної ради МОНУ, протокол № 10 від 10.07.2019 р.
5-Б	Програма з розвитку моральної свідомості «Скринька чеснот»	0,5 год.	Схвалено Комісією з психології та педагогіки Науково-методичної ради МОНУ, протокол № 10 від 10.07.2019 р.

✓ факультативи та індивідуальні заняття:

<i>Клас</i>	<i>Предмет</i>	<i>К-сть год.</i>	<i>Програма</i>
5-А, 5-Б	Ф-ив з економіки «Родинні фінанси»	по 1	Автори: Ткаченко Н.В., Довгань А.І. –Часнікова О.В., Рябова О.Б., Лапішко З.Я. Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах ДВНЗ «Університет банківської справи» Лист ІМЗО від 28.01.2020р. № 22.1/12-Г-84
5-А, 5-Б, 6	Ф-ив з екології «Безпека поводження із твердими побутовими відходами»	по 1	<i>Автори:</i> Виговська Г.П. – канд. техн. наук, Пустовіт Н.А., канд. пед. наук Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах Лист Інституту модернізації змісту освіти від 14.02.2020 р № 22.1/12 – Г-127
6, 8	Ф-ив з географії «Юний географ-краєзнавець»	по 1	<i>Авторська творча майстерня педагогів вчителів географії</i> Керівник АТМП: Чобан Р. Д Консультант : Подоліук С. М. Координатор: Слободян Г. Д. Схвалено Міністерством освіти і науки України для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (лист ІМЗО від 10.03.2019 №22.1/12-Г-168)

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

У 8 та 9 класах запроваджена допрофільна підготовка учнів з подальшим вибором профілю навчання у старшій школі: 8 та 9 класи – будуть навчатися з поглибленим вивченням біології. У цих класах передбачене посилення

профільних предметів інваріантної складової за рахунок годин варіативної складової.

Для вивчення освітньої галузі «Мистецтво» у 5-7-х класах ліцей обрав окремі курси «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво», на вивчення кожного з яких відведено по 1 годині на тиждень, а у 8-9 класах – курс «Мистецтво». У межах галузі «Суспільствознавство» в 5-му класі учні вивчають курс «Історія України», у 6-му — інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

Освітня галузь «Математика» вивчатиметься так: у 5-6 класах – предмет «Математика», у 7-9 класах – предмети «Алгебра» та «Геометрія».

Предмети інваріантної складової робочого навчального плану, що не мають цілої кількості годин, будуть викладатися за семестрами шляхом чергування.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань ліцею. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчального плану.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» сформоване з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій:

Клас	Учитель	Модулі	Час вивчення
5-А, 5-Б, 6, 7-А, 7-Б, 8	Баланюк П.І.	Футбол Легка атлетика Баскетбол Гімнастика Волейбол	I-II семестр, 3 год на тиждень
9	Баланюк П.І.	Футбол Легка атлетика Баскетбол Гімнастика	I-II семестр, 3 год на тиждень

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами):

- у 5-А, 5-Б, 6, 7-А, 7-Б, 8, 9 класах (клас ділиться на 2 групи) при проведенні практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів;

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття

початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури
Суспільствознавство
Мистецтво
Математика
Природознавство
Технології
Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;
розвитку компетентностей;
перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
корекції основних компетентностей;
комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія

припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, за виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітня програма закладу базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма закладу базової середньої освіти, сформована на основі Типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує його директор. Окрім освітніх компонентів для вільного вибору учнями, які є обов'язковими, за рішенням закладу містить корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Перелік типових навчальних планів та навчальних програм, програми курсів за вибором, факультативів:

- Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська мова. 5-9 класи» (наказ МОН від 07.06.2017 №804)

- Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська мова. 5-9 класи» (наказ МОН від 07.06.2017 №804)
- Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів загальноосвітніх навчальних закладів 5-9 класи «Англійська мова» (наказ МОН від 07.06.2017 №804)
- Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія 5-9 класи» (наказ МОН від 07.06.2017 №804)
- Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Зарубіжна література. 5-9 класи» (колектив авторів, керівник колективу Ніколенко О.М.) (наказ МОН від 07.06.2017 №804)
- Навчальна програма з основ правознавства для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Ремех Т.О., Муза О.В., Євтушенко Р.І., Сутковий В.Л., Зорнік Т.Є., Лохал.О., Силенко В.В.) (наказ МОН від 07.06.2017 №804)
- Навчальна програма з образотворчого мистецтва для загальноосвітніх навчальних закладів «Мистецтво. 5-9 класи» (наказ МОН від 07.06.2017 №804)
- Навчальна програма з музичного мистецтва для загальноосвітніх навчальних закладів «Мистецтво. 5-9 класи» (наказ МОН від 07.06.2017 №804)
- Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5-9 класи» (колектив авторів) (наказ МОН від 07.06.2017 №804)
- Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Природознавство» (колектив авторів) (наказ МОН від 07.06.2017 №804)
- Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Біологія. 6-9 класи» (колектив авторів) (наказ МОН від 07.06.2017 №804)
- Навчальна програма для класів з поглибленим вивченням біології. 8-9 класи (колектив авторів) (наказ МОН від 17.07.2013 №983)
- Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія (наказ МОН від 07.06.2017 №804)
- Фізика. 7-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (наказ МОН від 07.06.2017 №804)
- Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Хімія. 7-9 класи» (колектив авторів) (наказ МОН від 07.06.2017 №804)
- Трудове навчання. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (наказ МОН від 07.06.2017 №804)
- Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Інформатика. 5-9 класи» (для учнів, які вивчали інформатику в 2-4 класах) (колектив авторів) (наказ МОН від 07.06.2017 №804)
- Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Основи здоров'я. 5-9 класи» (колектив авторів) (наказ МОН від 07.06.2017 №804)

- Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 5-9 класи» (авт. М.В.Тимчик, Є.Ю.Алексейчук, В.В.Деревянко, Т.А.Дмитрієва, Е.А. Єрмоєнко, І.Р.Захарчук, О.М.Лакіза, В.О.Сілкова) (наказ МОН від 22.10.2017 №1407).

- Навчальна програма факультативу з економіки «Родинні фінанси», 5 клас. Автори: Ткаченко Н.В., Довгань А.І. Часнікова О.В., Рябова О.Б., Лапішко З.Я. (Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах ДВНЗ «Університет банківської справи» Лист ІМЗО від 28.01.2020р. № 22.1/12-Г-84).

- Навчальна програма факультативу з екології «Безпека поводження із твердими побутовими відходами», 5-6 класи. Автори: Виговська Г.П. – канд. техн. наук, Пустовіт Н.А., канд. пед. наук (Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах Лист Інституту модернізації змісту освіти від 14.02.2020 р № 22.1/12 – Г-127).

- Програма з розвитку моральної свідомості «Скринька чеснот», 5 клас. Схвалено Комісією з психології та педагогіки Науково-методичної ради МОНУ, протокол № 10 від 10.07.2019 р.

- Навчальна програма факультативу з географії «Юний географ-краєзнавець», 6,8 клас. *Авторська творча майстерня педагогів вчителів географії.* Керівник АТМП: Чобан Р. Д.. Консультант: Подолук С. М. Координатор: Слободян Г. Д. (Схвалено Міністерством освіти і науки України для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (лист ІМЗО від 10.03.2019 №22.1/12-Г-168)

4. Освітня програма для учнів 10-11 класів

(третій рівень повної загальної середньої освіти)

Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 (в редакції наказу МОНУ від 28.11.2019 р. №1493)

Загальні положення

Освітня програма ліцею, складена для учнів загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11 класів складає 2660 годин/навчальний рік: у 10 класі – 1330 год. та у 11 класі – 1330. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані ліцею для учнів загальної середньої освіти III ступеня (додаток 6).

Навчальний план для 10-11 класів розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2018 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо.

Ліцеєм обрано другий варіант організації освітнього процесу (таблиця 2) із двох запропонованих, який містить перелік базових предметів, який включає окремі предмети суспільно-гуманітарного та математично-природничого циклів (додаток 7).

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України».

Освітня галузь «Математика» вивчатиметься як предмети «Алгебра» та «Геометрія».

Наш заклад обрав навчальні програми «Фізика. 10-11 класи» авторського колективу під керівництвом В.М.Локтева та «Астрономія. 10-11 клас» авторського колективу під керівництвом Яцківа Я. Я. в робочих навчальних планах і журналах записують окремі предмети «Фізика» і «Астрономія», розподіляючи навчальний час у такий спосіб:

у 10 класі: 3 год. фізики (рівень стандарту)

у 11 класі: 3 год. фізики і 1 год астрономії (рівень стандарту).

У додатку до свідоцтва про здобуття повної загальної середньої освіти будуть зазначатися два предмети: «фізика» і «астрономія». При цьому для держаної підсумкової атестації, як у формі зовнішнього незалежного оцінювання, так і у письмовій формі у закладі освіти учні можуть обирати предмет «фізика».

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво»), що вивчаються на рівні стандарту. Із запропонованого переліку учні обрали два предмети для вивчення в 10 класі:

- «Інформатика» - 2 год./тиждень,
- «Мистецтво» - 1 год./тиждень.

Учнями 11 класу із переліку обрано:

- «Інформатика» - 1 год./тиждень,
- «Мистецтво» - 2 год./тиждень.

У 10 та 11 класах на профільному рівні буде вивчатися біологія, тому на її опанування з додаткових годин виділено по 3 години.

Рішення про розподіл годин для формування відповідного профілю навчання був прийнятий педрадою ліцею, враховуючи освітні потреби учнів.

Враховуючи індивідуальні освітні потреби учнів, регіональні особливості, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу у новому 2020/2021 н.р., рішенням педагогічної ради (протокол №14 від 28.05.21) конкретизовано варіативну складову робочого плану, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової та факультативні заняття.

За рахунок годин варіативної складової заплановано:

- збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової

Клас	Предмет	Кількість годин
11	Історія України	0,5 год.
10	Географія	0,5 год.
10, 11	Захист України	по 0,5 год.
10,11	Біологія	по 3 год.

- передбачено години на:

✓ факультативи та індивідуальні заняття:

Клас	Предмет	К-сть год.	Програма
11	Факультатив з географії «Юний географ-краєзнавець» <i>Авторська творча майстерня педагогів вчителів географії</i> Керівник АТМП: Чобан Р. Д Консультант : Подолук С. М. Координатор: Слободян Г. Д.	1	Схвалено Міністерством освіти і науки України для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (лист ІМЗО від 10.03.2019 №22.1/12-Г-168)
10	Факультатив з зарубіжної літератури «Шедеври модернізму: вивчення української і зарубіжної літератури у мистецькому контексті»	1	Лист ІМЗО від 27.06.2018 №22.1/12-Г-444
11	Індивідуальні заняття з англійської мови	1	
10	Індивідуальні заняття з англійської мови	1	
11	Індивідуальні заняття з української мови	1	

10	Індивідуальні заняття з геометрії	1	
11	Індивідуальні заняття з геометрії	1	
10	Індивідуальні заняття з алгебри	1	
11	Індивідуальні заняття з алгебри	1	

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами):

- поділ 10, 11 класів на групи при вивченні інформатики.

У 2021/2022 н.р. 10 класи будуть працювати за навчальною програмою «Захист України. Рівень стандарту» для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти, затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 04.11.2020р. № 1377. Вивчення предмета в 11 класах у 2021/2022 н.р. буде проводитися за програмами (рівень стандарту та профільний рівень), затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 №1407, відповідно до Типових навчальних планів для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки від 27.08.2010 № 834, зі змінами, що внесені наказом Міністерства освіти і науки від 29.05.2014 № 657.

Вивчення предмета «Захист України» юнаками та дівчатами проводиться окремо (відповідно до листа-роз'яснення Міністерства освіти і науки України від 09.10.2002 № 1/9- 444).

У першому семестрі 2021/2022 н.р. у 11 класі - по 2 години, другий семестр - по 1,5 години на тиждень та 18 годин – на проведення навчально-польових занять (зборів) (програма для юнаків) і навчально-тренувальні заняття (дівчата). У кожному періоді предмет вивчається юнаками та дівчатами окремо. Навчальний предмет в обох випадках називається «Захист України» з уточненням «Основи медичних знань» для групи дівчат.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти. Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Десятикласники, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного

навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року. Учні 11 класу продовжать профільну освіту.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі

диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило застосовується у класах з вечірньою формою здобуття освіти або для інших здобувачів профільної середньої освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Експерсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу експерсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітня програма закладу базової середньої освіти має передбачати досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Перелік типових навчальних планів та навчальних програм, програми курсів за вибором, факультативів:

- Навчальна програма «Українська мова (рівень стандарту. 10-11 класи)». (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)
- Навчальна програма «Українська література (рівень стандарту. 10-11 класи)» (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)
- Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класи. Іноземні мови. Рівень стандарту. (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)
- Зарубіжна література. Рівень стандарту. 10-11 клас. (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)
- Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класи. Іноземні мови. Рівень стандарту. (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)

- Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Всесвітня історія. 10-11 класи. (рівень стандарту) (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)
- Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. 10-11 класи. (рівень стандарту) (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)
- Навчальна програма «Громадянська освіта (інтегрований курс, рівень стандарту)» (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)
- Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Мистецтво. 10-11 класи». (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)
- Навчальна програма «Математика (рівень стандарту). 10-11 класи» (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)
- Біологія і екологія. 10-11 класи (профільний рівень) навчальна програма для закладів загальної освіти (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)
- Географія. 10-11 клас. Рівень стандарту (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)
- «Фізика 10-11» (рівень стандарту), авторського колективу НАНУ під керівництвом Локтева В.М. (наказ МОН від 24.11.2017 №1539)
- «Астрономія» (рівень стандарту), авторського колективу НАНУ під керівництвом Яцківа Я.Я. (наказ МОН від 24.11.2017 №1539)
- Хімія. 10-11 класи(рівень стандарту), навчальна програма для ЗЗСО (колектив авторів) (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)
- Навчальна програма «Інформатика (рівень стандарту). 10-11 класи» (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)
- Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 10-11 класи» (авт. М.В.Тимчик, Є.Ю.Алексейчук, В.В.Деревянко, Т.А. Дмитрієва, Е.А. Єрмоєнко, І.Р.Захарчук, О.М.Лакіза, В.О.Сілкова) (наказ МОН від 22.10.2017 №1407).
- Навчальна програма «Захист України. 10 клас» для ЗЗСО (рівень стандарту) (колектив авторів) (наказ МОН від 04.11.2020 №1377)
- Навчальна програма «Захист України. 11 клас» для ЗЗСО (рівень стандарту) (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)
- Навчальна програма факультативу з зарубіжної літератури «Шедеври модернізму: вивчення української і зарубіжної літератури у мистецькому контексті». 10 клас. (Лист ІМЗО від 27.06.2018 №22.1/12-Г-444)
- Навчальна програма факультативу з географії «Юний географ-краєзнавець», 6,8 клас. *Авторська творча майстерня педагогів вчителів географії.* Керівник АТМП: Чобан Р. Д.. Консультант: Подолюк С. М. Координатор: Слободян Г. Д. (Схвалено Міністерством освіти і науки України)

для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (лист ІМЗО від 10.03.2019 №22.1/12-Г-168)

Додаток 1
до Освітньої програми
Старововчинецького ліцею

Навчальний план для 1-2 класів
Старововчинецького ліцею на 2021/2022 н.р.

Типова освітня програма для ЗЗСО,
розроблена під керівництвом О.Я. Савченко,
затверджена наказом МОНУ від 08.10.2019 №1272

Назва освітньої галузі Класи		Предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
			1	2-А	2-Б	Разом
Мовно-літературна галузь		Навчання грамоти	7	-	-	7
		Українська мова	-	3,5	3,5	14
		Читання	-	3,5	3,5	
Іншомовна галузь		Англійська мова	2	3	3	8
Математична		Математика	4	4	4	12
Я досліджую світ	Природнича, громадянська й історична, соціальна і здоров'язберезувальна галузі	Я досліджую світ	3	3	3	9
Технологічна		Дизайн і технології	1	1	1	3
Інформатична		Інформатика	-	1	1	2
Мистецька		Образотворче мистецтво	1	1	1	3

	Музичне мистецтво	1	1	1	3
Фізкультурна	Фізична культура	2	2	2	6
	Хореографія	1	1	1	3
Усього		22	24	24	70
<i>Варіативний складник</i>					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	3
<i>Індивідуальні консультації та групові заняття</i>		1	1	1	3
Загальнорічна кількість навчальних годин		805	875	875	2555
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження учня		20/700	22/770	22/770	
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	25	25	73

Додаток 2

до Освітньої програми
Старововчинецького ліцею

Навчальний план для 3-4 класів Старововчинецького ліцею на 2021/2022 н.р

Таблиця 1 Типової освітньої програми, розроблена під керівництвом
Савченко О.Я., 3-4 клас, затвердженої наказом Міністерства освіти і
науки України від 08.10.2019 № 1273

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		3-А	3-Б	4	Разом
Мовно-літературна галузь	Українська мова	3,5	3,5	3,5	10,5
	Літературне читання	3,5	3,5	3,5	10,5
	Англійська мова	3	3	3	9
Математична	Математика	5	5	5	15
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	Я досліджую світ	3	3	3	9
Технологічна	Дизайн і технології	1	1	1	3
Інформатична	Інформатика	1	1	1	3

Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1	3
	Образотворче мистецтво	1	1	1	3
Фізкультурна	Фізична культура	2	2	2	6
	Хореографія	1	1	1	3
Усього		25	25	25	75
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	3
<i>Індивідуальні консультації та групові заняття</i>		1	1	1	3
Загальнорічна кількість навчальних годин		26/910	26/910	26/910	78/2730
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23/805	23/805	23/805	

Додаток 3
до Освітньої програми
Старововчинецького ліцею

**Навчальний план для учня 1 класу з особливими освітніми потребами
Старововчинецького ліцею на 2021/2022 н.р**

Назва освітньої галузі		Предмети	Клас	
			1	Разом
Класи				
Мовно-літературна галузь		Навчання грамоти	7	7
Іншомовна галузь		Англійська мова	2	2
Математична		Математика	4	4
Я досліджую світ	Природнича, громадянська й історична, соціальна і здоров'язбережувальна галузі	Я досліджую світ	3	3
Технологічна		Дизайн і технології	1	1
Інформатична		Інформатика	-	-
Мистецька		Образотворче мистецтво	1	1
		Музичне мистецтво	1	1
Фізкультурна		Фізична культура	2	2
		Хореографія	1	1
Усього			22	22

Корекційно-розвиткова робота	Розвиток мовлення	2	2
	Корекція розвитку	2	2
Варіативний складник			
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1
<i>Індивідуальні консультації та групові заняття</i>		1	1
Загальнорічна кількість навчальних годин		805	805
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження учня		20/700	

Додаток 4
до Освітньої програми
Старововчинецького ліцею

**Навчальний план для учня 3-Б класу з особливими освітніми потребами
Старововчинецького ліцею на 2021/2022 н.р**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		3-Б	Разом
Мовно-літературна галузь	Українська мова	3,5	3,5
	Літературне читання	3,5	3,5
	Англійська мова	3	3
Математична	Математика	5	5
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	Я досліджую світ	3	3
Технологічна	Дизайн і технології	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1

Мистецька	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	2	2
	Хореографія	1	1
Усього		25	25
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток мовлення	2	2
	Корекція розвитку	2	2
	Лікувальна фізкультура	2	2
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1
<i>Індивідуальні консультації та групові заняття</i>		1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23/805	

Додаток 5

до Освітньої програми Старововчинецького ліцею
Навчальний план для 5-7 класів
Старововчинецького ліцею на 2021/2022 н.р

Таблиця 1 Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах					
		5-А	5-Б	6	7-А	7-Б	Разом
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	3,5	2,5+1	2,5+1	15,5
	Українська література	2	2	2	2	2	10
	Англійська мова	3	3	3	3	3	15
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2	10
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1	1	1	5
	Всесвітня історія	-	-	1	1	1	3
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	5
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	5
Математика	Математика	4+1	4+1	4	-	-	12+
	Алгебра	-	-	-	2+0,5	2+0,5	4+

	Геометрія	-	-	-	2	2	4
Природо-знавство	Природознавство	2	2	-	-	-	2
	Біологія	-	-	2+0,5	2	2	6
	Географія	-	-	2	2	2	6
	Фізика	-	-	-	2	2	4
	Хімія	-	-	-	1,5	1,5	3
Технології	Трудове навчання	2	2	2	1	1	8
	Інформатика	1	1	1+1	1+1	1+1	5+
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	5
	Фізична культура**	3	3	3	3	3	15
Разом		23,5+3	23,5+3	26,5+3	28+3	28+3	129,5
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3,5	3,5	3,5	2,5	2,5	15,5
<i>Ф-ив з економіки «Родинні фінанси»</i>		1	1	-	-	-	2
<i>Ф-ив з екології «Безпека поводження із твердими побутовими відходами»</i>		1	1	1	-	-	3
<i>Ф-ив з географії «Юний географ-краєзнавець»</i>		-	-	1	-	-	1
<i>Програма з розвитку моральної свідомості «Скринька чеснот»</i>		0,5	0,5	-	-	-	1
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	28	31	32	32	15
Всього (без урахування поділу класів на групи)		27+3	27+3	30+3	30,5+3	30,5+3	145+

Додаток 6
до Освітньої програми
Старововчинецького ліцею

Навчальний план для 8-9 класів
Старововчинецького ліцею на 2021/2022 н.р

Таблиця 8 Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		8	9	Разом
Мови і літератури	Українська мова	2+0,5	2+0,5	4+1
	Українська література	2	2	4
	Англійська мова	2+1	2+1	4+2
	Зарубіжна література	2	2	4

Суспільство-знавство	Історія України	1,5	1,5	3
	Всесвітня історія	1	1	2
	Основи правознавства	-	1	1
Мистецтво	Мистецтво	1	1	2
Математика	Алгебра	2+0,5	2+0,5	4+1
	Геометрія	2	2	4
Природо-знавство	Біологія	2+2	2+2	4+4
	Географія	2	1,5	3,5
	Фізика	2	3	5
	Хімія	2+0,5	2	4
Технології	Трудове навчання	1	1	2
	Інформатика	2	2	4
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	2
	Фізична культура**	3	3	6
Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів, курсів		3,5	3	7,5
<i>Ф-ив з географії «Юний географ-краєзнавець»</i>		1	-	1
Разом		31+3	32+3	63+6
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2	1	3
Гранично допустиме навчальне навантаження		33	33	66
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33+3	33+3	66+6

Додаток 7
до Освітньої програми
Старововчинецького ліцею

**Навчальний план для 10-11 класів
Старововчинецького ліцею на 2021/2022 н.р**

Таблиця 2 Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493)

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
	10	11	Разом
Базові предмети¹	27	26	53
Українська мова	2	2	4
Українська література	2	2	4
Зарубіжна література	1	1	2
Іноземна мова	2	2	4
Історія України	1,5	1,5+0,5	3+0,5

Всесвітня історія	1	1	2
Громадянська освіта	2	0	2
Математика: алгебра і початки аналізу геометрія	1,5	1,5	3
	1,5	1,5	3
Біологія і екологія	2+3	2+3	4+6
Географія	1,5+0,5	1	2,5+0,5
Фізика	3	3	6
Астрономія	-	1	1
Хімія	1,5	2	3,5
Фізична культура ⁴	3	3	6
Захист України	1,5+0,5	1,5+0,5	3+1
Вибірково-обов'язкові предмети	3	3	6
Інформатика	2	1	3
Мистецтво	1	2	3
Технології	-	-	-
Додаткові години ¹ на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8	9	17
<i>Індивідуальні заняття з англійської мови</i>	1(1/2 класу)	1 (1 уч.)	2
<i>Індивідуальні заняття з української мови</i>	-	1 (2 уч.)	1
<i>Індивідуальні заняття з геометрії</i>	1 (1/2 класу)	1 (1/2 класу)	2
<i>Ф-ив з географії «Юний географ-краєзнавець» (1/2 класу)</i>	-	1 (1/2 класу)	1
<i>Індивідуальні заняття з алгебри</i>	1(1/2 класу)	1 (1/2 класу)	2
<i>Факультатив з зарубіжної літератури «Шедеври модернізму: вивчення української і зарубіжної літератури у мистецькому контексті» (1/2 класу)</i>	1(1/2 класу)	-	1
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	38	76